

Pest december 7.

A sok titkos gyűlések, sugdosódások után végre ma reggel tíz órakor nyilvános ülés volt.

A karzatok hatalmasan zsúfolva valának, azok, kik ülés alatt a karzatokra fel szoktak coquettirozgatni, azt is állítják, hogy különösen sok szép hölgyek is valának jelen.

Nagy várakozás volt. A legmérsékeltebb reményűek azt hitték, ma kiáltjuk ki a respublicat, még a vermesebbek más socialismus és communismusról is ábrándoztak.

A jegyző könyv után Riskó Náczi felolvasta, első József Osztrák császárnak német proclamatióját. Dicséretére legyen mondva a felolvasónak, az érdekes jegyző a német szavakat tisztos kávinista módra ejtegette ki.

Ezután előkerült a nagy titokban összeszerkesztett scriptura, mellynek czíme: Országgyűlési határozat.

Ennek lényege e következő szavakban öszpontosul:

„Az austriai császári székről önkényes lemondás az austriai birodalomhoz különben sem tartozó Magyarország s hozzá kapcsolt részek és országok önállóságán, alkotmányán és sarkalatos jogain semmit sem változtatván: az országgyűlés mint Magyarország, s a hozzá kapcsolt részek és országok törvényes organuma, ezennel kinyilatkoztatja, hogy az országgyűlés híre, tudta s megegyezése nélkül a magyar királyi szék birtokeával senki egy oldalulag nem rendelkezhetik.“

Ebben vélik a határozat szerkeztői a fő erőt benrejleni.

És ha ezen szavaknak azon magyarázatot adjuk, mellyet az ülésben a szónokok annak adni iparkodtak, akkor a határozat ellen csak azon kifogásunk van, hogy az nem tiszta és világos értelmű.

Némellyek azt olvashatnák ki a határozatból, hogy az nem más mint egy országos papmarasztás. Hogy abban Ferdinand lemondása érvénytelennek declaráltatik.

A kétséget neveli az is, hogy a határozat végén József törvényes uralkodónak el nem ismertetik, sőt mind azok, kik őt királynak ismernék, valóságos hazaárulóknak nyilvánítottak.

Ferdinandra nézve a szerkezet jezsuitáskodik. Nem lehet kivenni belőle, meghagyatik é továbbra királynak Ferdinand vagy nem, úgy, hogy most várunk kell egy pár napot, s ha Mészáros hadügyminister tovább is ő felsége utólagos jóváhagyása reményében teendi kinevezéseit, akkor Ferdinand még király, ellenkezőleg pedig már el van csapva.

Annyi bizonyos, az olyan diplomatikai oklevél, mellyhez raffinировott hermenevtica kell, nem sokat érhet.

Ha azt tesszük fel, hogy Ferdinand a mi marasztalásunk daczára is nem akar többé király lenni, miután a trónörököszt végtére is nem kényszeríthetjük királykodni, Józsefet pedig el nem ismerjük, önként következik, hogy Magyarország e pillanatban diplomacice király nélkül van.

Mi a határozatnak ezen értelmet szeretnénk adni.

Sajnáljuk tehát, hogy éppen a legfőbb eszmét feledték ki, a határozat szerkeztői.

Hanem azért nyugodtan bevárjuk, mit teend ezek következtében a honvédi bizottmány. Ki fog-e vetkezni tarkatorku bekeséből, s fel fog-e öltözni civilisált európai ruhába.

És csak akkor fognánk zúgolódni, ha azt vennők észre, hogy ezen újabb esemény, nemzeti függetlenségünk ügyében semmi újabb foglalást nem idézne elő.

Azon esetben, a mi erőnk van, arra fordítanók, hogy olvasóinkat figyelmeztessük, minő szorult helyzetbe hoztuk magunkat e határozattal.

Példának okáért, ha el fog jönni a dicső nap, mellyben elmondhatjuk, hogy győztünk . . . azon napon kellend tapasztalunk, hogy győzedelmünk nem teljes, s a küzdelmekhez mérve, szörnyűképen aránytalan.

Mert arra kell tekintenünk, miért harczolunk, mi jelen harczunkban a fő kérdés?

Ha az volna, hogy tartsuk meg az 1848-diki törvényeket, az ellenség pedig a régi állapotot akarná visszahozni, akkor a jelen határozat megjárna.

Ámde tetszett az ellenségnek a kérdést magas scálára emelni, ök azt modják, hogy Magyarország nincs többé, Józsefnek a magyar korona csak olly pusztá czím, miként a jerusalemi királyság, a független ország egybe fog olvasztatni, austriaival, s hogy ezután Bécsben egy császár, s egy közös ministerium fog kormányozni.

Az ellenség ilyen kérdés mellett veté előnkbe a kesztyűt. Az ilyen kérdésre pedig nem olly jesuita határozatot vártunk volna, hanem tisztát, világost, és határozottat.

Ök előre kimondták, hogy velünk nem alkuszunk, mi csak lázadók vagyunk, hogy minket tökéletesen megakarnak semmisíteni.

A ki nekünk illyet előre mond, annak a határozott ember azt feleli, hogy kenddel semmi közöm többé, kend gazember áruló.

S nem úgy, mint a határozatban, hogy kendnek nincs igazsága, mert azon határozat szavainál fogva, ha győztünk, még Ferdinand nyakunkra jöhet, s hogy legalább veszett fejszének nye-

ét nyerje vissza, lesz belőle constitutionalis király. —

Nem úgy verik a cigányt.

Ha dynastia ellenünkben a legszélösöbbségekig ment, nevetségesek volnánk, ha győzedelmünk esetére, nem mi is mindent követelnénk, mi csak egy nemzetet megillet.

A dynastia a harcz kártyájára azt tette, hogy ha nyer, mindenünket elveszi.

És ha mi nyerünk, elégedjünk é meg a martiusi törvények ujra megerősítésével.

Denique a táblabíró táblabíró marad, ha a sors őt köpenye galléránál forradalmi mezőre dobja is.

Pest, dec. 7.

Szándokosan hallgatánk mindedig a Ferdinand leköszönését illető comedia iránti eszméink kimondásával, mert el akartuk várni a nemzeti gyűlésnek e tárgyban hozandó határozatát.

E határozat meg van, és mi nyiltan kimondjuk, minket ki nem elégít.

Magyarország népeinek egy része mindedig bizonyos lidércnyomás alatt állott, mellynek alapja a Ferdinand iránt hűség ígérétehez vakon és minden melléktekintetek nélküli ragaszkodás mocsár-bavezető kóborfényében rejlett.

Mi e hűségmegtartási lelkiösmeretességet nem elemezzük s azt sem kérdezzük, ha valjon egy két fél közt kötött egyezkedésnek pontjait még akkor is köteles é megtartani az egyik fél, ha azokat a másik gyalázatosan megszegte, sőt ép azok ellenére cselekedett?

Elég az hozzá, hogy e hűséghez ragaszkodás scrupulus s a sok hazánkfai fejében mély és gyógyíthatlan rögeszmeként gyökerezett meg, melly öket polgári kötelességek teljesítésében sok részt akadályozza.

És az uristen segélye vagy pedig a camarilla politicája — mellyet bonczolgatni megkísértendjük — e scrupulust is eloszlatta.

Ferdinand elcsapatott s népei az irántai hűség alul, saját maga kijelentett freiwillige kijelentése szerint, feloldoztattak.

És mit tesz a magyar nemzeti gyűlés?

Tán használja e jó alkalmat, melly függetlenségünk ügyét még szilárdabb alapokra fekteté, s a szabadság őszinte barátjainak öszvetartására, szaporodására egy alig reménylett okot szolgáltatott, s kimondja, hogy Magyarország önálló ország, s mint illyen az osztrák uralkodó házzal — miután az uralkodó, ki királyunk is vala, lemondott — semmi köze, s hogy intézni fogja dolgait, úgy a mint jónak látja, s elhagyásával azon utólagos jóváhagyás-i nevetségés phrasissnak

melly a hadügy-ministerium curialis stylusává látszik elfogadtatva lenni?

És tán nyilatkozatot küld Europa különböző népeihez, értesítvén őket, hogy a magyar függetlenség napja elérkezett, s hogy Magyarország megszűnt a habsburg-lotharingi ház uralkodása, s még egyáltalában monarchiai uralkodás alatt lenni.

Oh nem! a nemzeti gyűlés mind ezt nem teszi, hanem protestal!

Igen, protestal, hogy Ferdinand nem mondhat le, hogy ő ezután is királyunk, s hogy az országot az ő irántai hűségben — minden praetendensek ellen — megtartani kötelességének érzi.

Az ördögbe is, bizony talán abban a Ferdinandban a közelebbi mult órák alatt valami fenséges tulajdonok fedeztettek fel, hogy tőle olly rettenetesen nem tudnak megválni?

Tán bizony valami panacea birtokában lenni tudják őt, melly minden bajainkon, egy csapással segíthetne?

Isten bizony, utoljára még felfedezik, hogy ő felsége nem is bufti, sem nem olly gyáva, sem nem olly bolond és gyalázatos volt, mint magát eddig elő mutatá, s hogy az egész csak valami *Missverständnis*, vagy legfelyebb valami *Brutusi Verstellung* volt, melly által ő esk. és apostoli felsége az emberi nem megváltásán dolgozott?

Ugyan az egekre, ha így van a dolog, miért titkolják el? mért nem adnak a hű magyar népnek a minden osztrákok czárja elibe egy engesztelő és szörzsákokba öltözött deputátiót küldeni, melly az egész nemzet nevében tőle bocsánatot kérne, hogy tettei után őt mindedig bolondnak, gyávanak és gyalázatosnak tartá, de hogy ezután bezzeg más valaminek fogja tartani.

Mert különben — árva lelkünkre mondjuk — az egész historia úgy tűnik fel, mint midőn két házas fél, kik közül egyik az öszvekelésre erőtetve volt, s így élete hűség és párjához már az első boldog éjszakától fogva a legnagyobb ellenszenvvel viseltetett, végre sok házifergetek csatapaték után a válóper végének boldog révé felé közeledvén, az elválási ohajtó az aláírásnál észrevénne, hogy férje tán nem is ollyan otromba, hogy természete tán nem is olly kiállhatatlan, hogy lelke tán nem is olly fekete, szíve tán nem is gonosz, s kötelességeit tán nem is olly rosszul végzi, mint mind ezt 10 siralmas éveken át tapasztalá, s az egész *Missverständnis* nek tartván, az elválási oklevelet szétszaggatná, s a félreösmernek, bűnbánólag és zokogva omlanék szelid karjai közé.

Istenünkre a tréfa nem lenne rossz, szinte nevetethetnék bele, hogyha olly sirásra nem állana szemünk.

Na hiszen a táblabíróság ugyan hozott bajt nyakunkra eddigelő is akármennyit, de azért még in floribus működik, pedig azt gondoltuk, hogy az első felelős független magyar ministeriummal együtt egy jobb világba szenderült át.

Tehát itt is csalódánk, mint annyi másban.

A magyar ember, ki az urbanitas szabályai-ban járatlan s complimentirozni sem igen tud, Ferdinand szabad akaratból lemondásának hírére egész parasztosan azt mondja: jó utat, hogy törjék ki a nyakad.

A mi nemzeti gyűlésünk pedig azt mondja: „Oh kérem alásan, mi a mi jó királyunkat nem engedjük (de hogy engedjük a ki lelke van) oh a lemondást a világ minden kincseért sem fogadjuk el, (de hogy fogadjuk az isten adtát) mikor még ő felségének egy fenséges fia is születhetik (*wer lacht da*) ki apostoli felségének magos erényeit is örökölheti (oh boldog kilátás!) Csak tessék, tessék itt maradni. Ne vous gener pas Monsieur! setzen sie sich nur nieder! na kérem maradjon ön, csak egy órát, csak egy félórát még. Na seyns nicht kindisch!

Na'szen szépen vagyunk! az igaz!

Most még csak a kell, hogy meginduljunk tömegestől Olmütz felé kiszabadítani a mi féré ösmert jó királyunkat, s triumphusba hozni őt Pestre.

Miért is ne, a táblabíró mindenre képes!

Hanem elég ennyi mára, mert különben csupa örömlökben megüt a guta.

Csernátóni.

Pest, december 7.

Ha még a marmarosi sóbányák is ellenség kezébe jutnak, akkor végünk van, mondá minap egy valaki.

Nem jó volna biz' a pajtás! ám de még akkor nem kóstolta meg a szász és oláh a nyiri vizet; még akkor nem szít debreczeni makrapipából, nem is evett jó miskolczi puha kenyeret, még nem ivott tokaji bort, és végre a mi legtöbb, még akkor nem vendégeltük meg a radical-körben, — pedig mi vendégszerelők vagyunk, — azért ezt a világot is el nem mulasztanánk, sőt vendégség után amugy magyarosan meg is tánczoltatnók a *Brüderlein fein*-t, és *fratyé*-t, s aztán pihenés végett a magas vendégek hálózobájába — a nyúl-kaszárnyába vezetnők.

No lám! így még az ellenség Budapesthez Hatvanhat mérföldnyire van; míg hát ide ér, talpa elkopik, s toroka kiszárad, és csak úgy hull a tősgyökeres magyar közt a térdig érő hóba, mint ősszel a légy a tejbe, vagy mint a horvát Pákozdnál a sárba.

— Némelly ujságok örömhírül tudatják, hogy Hammerstein halálos beteg lévén, nem lehet többé a Gallicia felőli beütéstől tartanunk!

Valljon nem é? avagy a camarillának egyik tagja betegsége, sőt végképeni fölfordulása képes é megszüntetni valamelyik oldalról a beütést?

Hisz ott függ nyugoton Latour, egyik fő-főtagja a camarillának, és mégis nem épen nyugotról fenyeget é legnagyobb veszély?

A százfőjú camarilla soha sem lö oda, a hova czéloz, annak, hogy ne találjon, legjobb csöve végére állani.

Martius óta Radeczky, Windischgrätz, és Jelasich a hires *tous les trois* hősök is betegek voltak, sőt hogy legkevesebbet mondjunk, a sárga bugyogós Ferdli is majd minden nap fájtatja nyakcsigáját, és még is azért valljon kikökönt-e a camarilla kereke a maga vágásából?

Ó ti nem ismeritek a camarillát: nekünk volt egyszer hozzá szerencsénk, haugyan szerencsének lehet mondani: az hat kőkény lovon jár; bent a kocsiban egy nő s három sárga bugyogós gavalérl ül: a lokajt és kocsit magyarnak mondják;

a hat ló mind telivér, de minthogy mind a hatnak egyforma színe s nyelve van, nem tudhatni, melyik országból való. Ha a hintó felfordul, s a camarilla valamelyik tagja nyakát törí, tüstént akad, ki helyét pótolja, vagy ha egy ló kidől a hámfából, tüstént másat fognak be helyette.

Pogyászsa a camarillának 300 év óta lopott pénz, s azért utazik szüntelen egy helyről a másikra, mert fél a magyartól, hogy a maga tulajdonát még valahogy vissza találná lopni.

Rendes, hogy a camarilla, ministereinek mindig olly furcsa nevet tud adni; az ujonnan szül, hadügyministert is Cordonnak hívják, mi magyarul annyit jelent, mint kötéll: az előbbi Latuort is csak ugyan lateruirozták; hihető, hogy ennek is sejtí a camarilla halála nemét.

Azon felül, hogy a camarilla nőtagja a *tous les trois* hőst megjutalmazta, — még az orosz czártól is kapott: mindegyik egy-egy rendet vitésége méltánylatául. Rendes rend lehet az az orosz czáré!

Nekünk úgy látszik, mintha most 4 nemzet quadrille-t járna, — magyar, olasz, orosz, és osztrák: épen jelenleg a *chaine-anglaise* figuránál vannak, csak hogy nagyon lassan tötyögnek benne, mert a magyar már rég odanyújtá kezét az olasznak, a midőn az orosz elbandzsaldván, — csak most adá oda Ausztriának, — s azt is igen ügyetlenül, mert a magyar feje fölött történt.

Jobban beava'ottak azt mondják, hogy az orosz-osztria kéznnyújtás még korábbi a magyar-olasznál is, mert *gleich und gleich gesellt sich gern*, — csak hogy amaz, mint a szerelmeseknél, titkon ment véghez.

Egy Budapestre érkezett egyén, ki a camarilla hugyogójával, (mert a camarillának nem csak szoknyája van ám!) némi viszonyban áll, azt beszéli, hogy Bécs bevétele után az osztria status papirok hirtelen fölszökkentek! Mi ezt elhiszük, csak hogy nem egyébbnek tartjuk mestersékelt szöktetésnél, hogy így t. i. a papirok idegenektől (és így magyaroktól is) jó áron megvásároltatván, azután ismét hirtelen leszálljanak.

Mert mi ok volna a különben is *banque-rotte* Osztria elfoglalása magában, a status papirok fel-emelésére?

Éppen illy mestersékelt Bécsben, az élelmi szereknek aránylag olcsósága is, csakhogy a régi rendszerbe ismét beleszerettesse a camarilla a lakosságot.

A camarilla húzza a meddig telik a 300 év óta lopott pénzből azon kedvencz tartalék gondolat mellett: majd megadja annak az arát a nemes Magyar- és Olaszország.

Azért óvakodjunk minden osztriai status-papirostól. — Az említett egyén azt is beszéli, hogy külföldön a magyar egy és két forintosok nem csak keringenek, de éppen kapnak rajta!

El hiszem, de mi ne kapjunk rajta, — mert a helyett elárasztották ám honunkat német egy és két forintossal. Jól tudják azt a sógorok, hogy a mi pénzünknek alapja van, de az övéknek nincs, azért csak ők nyernek, mi veszünk. Nem elég, hogy ekkorig szemünk láttára kihordták tőlünk az aranyat és ezüstöt, most miután ezt nem tehetik, egy ugynevezett *Staats streich* magyarul gazdaság által akarnak bennünket ismét meglopni!

Mi az Egyenlőség? — Az egyenlőség megszüntetése mindazon véltjogoknak, melyeknek használata által másoknak természeti jogai sértenek.

Ilyen vélt jogok a nemesség, aristocrazia, királyság, császárság; hol ezek vannak, ott nincs egyenlőség.

Hazánkban a nemesség; a mennyiben pozitív jog volt, megszűnt, midőn a közteherviselés részesévé lett: de a mennyiben valamely kitüntető születési-véltjogot jelent; még fönáll, és eltörlésre vár, az egyenlőség elvénél fogva, mert ez által egy ugynevezett nem nemesnek természeti legszentebb joga sértetik, t. i. becsület-joga, a mint ugyanis az születésénél fogva nemtelen, míg egy ármálista születésénél fogva kitüntetett nemes. Így vagyunk a magas aristocriára, sőt a királyságra nézve is.

Benn vagyunk azon korban, melyben a nemesség, és aristocrazia meg fog szünni végképen; a nemesség maga meg fogja szüntetni magát — tisztán hazafiságból; az aristocrazia el fog enyészni, mihelyt a külföldről bejött gólya természetü uraságok honunkban állandó fészket verendenek.

Ez így fog lenni, így kell lennie, mert különben az Egyenlőség pusztán fényház lesz, mely a szemet vakítja igen, de a szívet sérti.

Ha pedig a nemesség aristocrazia, — tehát annyi ezer ember lemond jogtalan véltjogáról a többség kedvéért, egy ember, egy császár, vagy királynál maradjon-e ez meg? ki mondja a természet által semmi kitüntetésben sem részesült, sőt épen úgy megbélyegzethetik, mint bárki más! És ha épen így megbélyegzethetik — mért tűrjön annyi millió ép ember egy illy természeti hibát nyakán?

Távol tölem, hogy e természeti hibát gúnytárgyul fölhasználjam! de kérdem, nem így vagyunk-e mi jelenleges királyunkkal? — Ez nem csak annyiban sérti természeti jogainkat, a mennyiben születésénél fogva fölöttünk áll, rajtunk uralg; hanem még ön esküjével szentesített posztio jogainkat is, mint király, lábbal tapodja! a nélkül, hogy mi az Egyenlőséget az elégtétel keresetben rajta végre hajthatnók.

Utójjára a testvériség nem más, mint azon baráti, s úgy szólván atyafiai viszony, mely a természeti szabadságnak, és egyenlőségnek jogos használatából ered.

E szerint hol természeti szabadság, egyenlőség nincs, ott a testvériség nem más, mint pusztaszó, satirája önnön magának.

Ha tehát e pusztaszó, e satyránál tovább akarunk haladni, meg kell arról győződnünk, miszerint igazi szabadság, egyenlőség, és testvériség egyedül köztársaságban létezhetnek, s e szerint a királyság megszüntetésére minden lehető eszközöket fölhasználni, emberi szent kötelességünk.

A nagy néptömegeknek legnagyobb része úgy tartja ezeket, mint midőn valamely hajót Nádnak keresztelnek, s ha a nádor elszökik, adnak neki más nevet.

A Szabadság, Egyenlőség és Testvériséggel nem így vagyunk!

E három szavat a természet ülteté belénk.

Azért ki vele a hivatlan vendéggel. Küldjük vissza a német pénzt per schub, mielőbb tulajdon hazájába!

Habakuk.

Erdély sorsa, eleste után.

II.

Pest december 7.

Tennapi cikkünkben mondók, hogy Erdélynek szükségképen el kelle esni, olly elemek működése mellett, minők ott Martius óta forrongásban valának.

Említők is röviden az elemeket, de hogy az olvasók, s azok, kiket illet, jövőre jobban beláthassák Erdély helyzetét, s constatirozthassák a teendőket, most nem tartjuk szükségtelennek kisébvebben is szólni a királyhágón túli emberekről, s általában az ottani kétlábu tollatlan állatokról, mert világért sem kell azt hinni, mintha Erdélyben minden kétlábu tollatlan, és emeltfővel, s egyenes derékkal járó állat ember volna. Ó teljességgel nem; vannak köztük ollyak, kik a kigyók családához, ollyak, kik a vad, vérevő állatok rendéhez, meg mások, kik a böggő barmokhoz tartoznak. Ne tessék azt gondolni, hogy ez tréfa. Azonnal látni fogják, hogy ez a legszomorubb valóság.

Szóljunk először az aristokratiáról. Erdélyben törvény szerint a nemesek és főnemesek közt semmi különbség nem lévén, általán az egész nemesség tette volna az aristocriát; de a törvények dacára a különbség ott is ép úgy, sőt vastagabban létezett, mint bárhol másutt e világon. Azért mi is itt először a szoros értelemben aristokratákról, a mágnásokról szólnunk.

Különös, hogy a Metternich kormány alatt az Erdélyi ellenzék tagjai szinte kizárólag a mágnások közül telének ki. Világért sem azt mondom, hogy, a mágnások mind oda tartoztak volna, hanem mig ezeknek pl. század része liberalis volt, a köznemeseknek csak ezered része volt az. A következés megmutatta, hogy a liberalis mágnásoknak három része volt, egy melly igaz szívéből akarta azon elvek diadalát, melyeknek papja volt; ez a legcsekélyebb rész; más melly pártolta, és nagy szájjal vallotta a szabadabb elveket, azon biztos reményben, hogy diadalmaskodni nem fognak, s így olesón jutand a népszerűség, s demokratiaság szép dícsőségéhez, s végre a harmadik rész, mert hiusága, vagy atyafiság, vagy viszonyok által besodortatott a liberalistaságba, mit vagy nem értett, vagy nem szeretett. E két utóbbi, és pedig számosabb rész, természetesen akkor, midőn már az aristocrataságról tetteg le kellett mondani, midőn az urbériség elvesztéséről, adófizetéséről, közteherviselésről volt szó, — rettentően szánta-, bánta a dolgot, de már nem lévén mit tenni, mint eine gute miene zum bösen spiele machen, kiáltotta az uniót, az éljeneket és rettenetesen örvendeni látszott. Csak ugyan vigasztalta a nagyobb részt, hogy a magyar ministerium nagy részint aristokratákból, s Baththyáni meg Széchényi féle olygarchák-ból áll, mert uraim mindenek felett meg kell jegyeznünk, mint az Erdélyi aristocrazia egyik jellemvonását, hogy kilencztizedrésze, mindent pár-

tolni szokott, mi aristocratáktól származik, semmit, mi közönséges ember agyában született.

Az utolsó pillanatig igazolták ök e természeteket, lett volna csak Kossuth helyett az öreg Bethlen János kezében a hatalom, — ó akkor szerették volna ök a dolgok folyását. De hogy mi szerettük volna-e? — más kérdés.

Azonban a Baththyáni kormány lelépett. Magyarországon a nagyszakállu, nagy bajszu, nagy beszédű, és kicsiny szívu olygarchák visszavonultak. Az ország elhagyatva, kormányos és evező nélkül maradt. Legjobbna hitt fiaik kislelkűen elfutottak Schweiczba vagy isten tudja hol keresve új hazát, a derék hazafiak. Magyarországon elveszett volna, s Budán eddig rég Jellasics parancsolna, (mint Kolosvárt Urbán,) ha némely kicsiny és megvetett, (mert nevüket b. vagy g. nem jelöli) emberek fejüket el nem vesztve, élére nem álltak volna a dolgoknak.

A Kolosvárt székelő aristokratának se kellett több. Képelem, millyen képeket vágtak egymással szemben Kemény Ferencz, meg az öreg Bethlen János, mikor meghallották, hogy Baththyáni evaporált s Kossuth meg Nyári viszik a dolgokat. Ekkor ök, még nem nyílt sisaku, de már elhatározott reactionariusokká lőnek. Igen, igen nem kell csudálkozni. Avagy Kolosvár csufos feladása meg a szép fehér zászló, azt hiszik önök, csak a Vay gyávasága, csak a Baldacci árulása következtében történt? Óh nem! a kolosvári aristocrazia kilencz tized része részt vett abban. Voltak kivételek, csakugyan, s ha a nem kivételek közül egy párt megneveztünk, illő a kivételek közül is egypárral hasonlót tenni. Illyennek tartjuk mi, figyelemmel kísérvén Erdély legújabb történeteit, a két Zeyket s még egy pár embert.

Következik az alsóbb aristocriáról, azaz, az eddig általában ugynevezett nemességről szólnunk. Martius tizenötödike ezeket legnagyobb részint setétben, és szinte öntudatlan apathiában találta. Mert Erdélyben a köznemesség és annál inkább a nép semmit se tudott a világ ügyébe! Azon része a nemességnek, melly addig a megyegyűléseken szerepelt, legnagyobb részben pecsovics volt. Martiusban tudjuk, mennyire le voltak a pecsovicsok forrázva, milly földig erő pántlikájukokárdákat viseltek. Addig, mig ideje lett volna a reactio setét lelkű táborának magát rendezni, és felemelni fejét, ezek vagy az örvendők sergéhez csatlakoztak színleg, vagy hallgattak. Emlékszünk, hogy jelen valánk Felső-Fejér, Fogoras és Küküllő megyegyűlésein, midőn azokon az unio kimondatott, s emlékszünk, milly halványan és lesütött fővel hallgattak mindazok, kik kevéssel az előtt a Jósikák kolomposai valának. Azonban suttomban készült a reactio. A nemesség, melly a mártiusi törvények s az unio által anyagilag keményen volt sújtva, természetesen a reactiot segítette, részint semlegesén, részint tevélegesen, részint titkon, részint nyilván.

Ime, a reactionak már két oszlopa akadott: az aristocrazia, a kilencz tizede, s a köznemesség kilenczven kilencz százada.

A többiekről máskor fogunk szólni.

M. K.

Hogy a világ kezdetétől óta csak majd kezdenek kicsirázni, az a rossz időjárásnak — az emberek rossz gondolkodásának, egymásfölötti zsarnokoskodásának tulajdonítható.

De tán Isten akarta így büntetni az embert kevélységeért, hogy a mennyi igazság, mely évezredek keresztül elnyomatásokat szenvedett, ön erejével diadalmasan visszahelyezze magát azon trónokba, melyeket a császárok, királyok, az emberiség ezen ostorai, oly soká bitoroltak!

E szavaimból kiki láthatja, hogy a királyságra emelek vesztő pallost. Akár hová tegyen a sors, de ez elvemhez, egy csep véremig hü maradok.

Pallost emelek a királyokra, császárokra, bár szánom őket, hogy azoknak születtek. De ők azok, kik midőn legtöbbet tehetnének arra, hogy a nagy természethez visszatérjünk, gyilkot emelnek a Szabadság, Egyenlőség, és Testvériség ellen, gyilkot a szent anyatermészet ellen!

Ne mondja senki, hogy tán tudatlanságból; Oh nem! a természet azok sziveibe is beveté a jó magot, de hogy már anyjok méhében elfojtattik a büszkeség, és gög szemetétől, — az gonoszság a szó legszorosabb értelmében.

És most kaczagjunk egyet! — Az a király, és császár, kinek a földön istenség jutott úgy szólván; és kinek minden erényekkel tündökölnie kellene a népek milliói fölött; kinek Isten áldásának, nép boldogítóinak, jó apának kellene lennie; az a király, és császár, gonoszságban fogantatott; gonoszságot szült anyja méhében; gonoszsá vált általa a lég, mely megérinté, midőn a világra jött; ostora a népnek, zsarnoka önnön gyermekinek.

Ez a királyok rövid jellemrajza.

Hogy tetszik édes magyar testvéreim!?

Tudom sokan mondanak majd képtelen ábrándozónak, és ezen kérdést teszik maguk elé: hogyan juthatott hát a királyság császárság illy hosszú életre?

Hhm! — Tudnunk kell, hogy voltak nagy királyok is. De tudnunk kell főleg, hogy az ember hiú, szeret másokon paczkázni; e hiúság meg van minden emberben, csak hogy egyikben jobban kitünik, mint a másikban.

E hiúság lakott a fejedelmekben is, és ezen hiúság elfojtására a király-nevelők semmit sem tettek, sőt szolgálai lelkületöknél fogva ezt fölcsigázták, ők magok voltak a legalázatosabb hizelgők. E szolgálai lealázottsága a királyurfi környezőinek fölkelték ebben azon téveszmét, miszerint ő csak fejedelmeknek születhetett, s joga van milliók fölött uralgani.

A fejedelem után e hiúság lakott a többi népvezetőkben is; ezek különféle indokokból elnéz-

ték a fejedelmek zsarnokságait; sőt hozzájuk pirultak, hogy egy kis tekintély, rongy ragadjon reájuk is, minél fogva embertársaikon kitünjenek.

Mi lehetett így a nagy néptömegekből, ha egyszer vezetői saját énüknek tömjéneztek? — földön csuszó eb, mely hizelegve csokolád föl galád ámitója csizmáiról a port.

De hála a kor Istenének! a népámitás napjai számlálvák! az igaz nép barátok száma szaporodik, szabadság vágy tölti be a népek sziveit; ez lelkisíti őket küzdelemre; az egyenlőség tartja fön kölcsönös szövetségüket; a testvériség igazgatja szent céljuk felé, mely nem más, mint eljutni az egyszerű természethez, mellytől annyira elfajzánk a tudatlan, vagy gonosz népvezetők alatt.

E természeti cél a köztársaság, hol nincs király, hanem szabadság, nincs aristocrazia, hanem egyenlőség, nincs születési nemesség, hanem testvériség.

Tomor Ferencz.

Pest, december 4.

Ollykor ollykor aztán neki búsulom magam, s gondolkodóba esem, hogy hát, hogy is állunk mi tulajdonkép?

Hanem ezt ugyan ám nehéz meghatározni, nehezebb az infusoriák anatómiájánál.

Mert furcsán vagyunk mi szegény magyarok, királyunk van is, nincs is. Van, mert minden lehetetlensége mellett is a trónt hát betölti, s nincs, mert nem hogy megvédene bennünket, sőt ellenkezőleg maga visel ellenünk háborút.

És mi mégis késünk választani a jó és rossz között. Hová vág e határozatlanság? ineddig késünk függetlenségünket kimondani az illyen hivatását felfogni nem bíró királytól?

Menjünk csak tovább? Hadseregünk magát királyinak nevezi. No már ezt értse a ki akarja. A király ellenünk uszítja vérebeit, mi ezek ellen küzdünk, s mégis mi is királyi hadsereg vagyunk. Tagadom. Mi nemzeti hadsereg vagyunk, és az ellenségé királyi, vagy, mi mindegy: császári.

Hijába mondjátok nékem, hogy Windischgräcz serege a camarilláé, s nem a királyé, camarilla és királyi — setzko jedno. Vagy ha a király nem tart a camarillával, miért nem sujtja azt agyon? képtelen reá fogjátok mondani, ha képtelen, miért bitorolja a trónt?

Szeretném látni, ki e logikai igazságot megbírná dönteni.

Csak attól félek én, ha seregeink gondolkozni

fognak, s azt kérdezendik maguktól: valljon miért küzdünk? Küzdünk a király zsoldosai ellen — a szabadságért. Mellyik szabadságért? mellyet épen maga a király támadott meg?

Ez nem lehet így, mivel, ha én ellenemet (a királyt) legyőztem is, mégis alatta maradok.

Igen, így fognak gondolkozni, át fogják látni, hogy — semmiért sem küzdenek, hogy vitézségük babért nem termend, hogy véruket hasztalanul ontják.

Azért ne késsenek önök képviselők; a pohár már úgy is csordultig telt. Hadseregünk nem hajdani gép, de gondolkozni tudó művelt osztály, — lehetlen-e, hogy átlátja pályája sikeretlenségét, olly lépést teend, mit kimondani borzadok, s mitől nemzeti életünk függ.

Stoszke.

Nemzeti

Színház.

Pest, csütörtökön, december 7-kén, 1848.

Veszter Sándor magyar tánczársaságának föllépteül

LUCIFER ÉS A BÉRLŐ,

vagy: **A ZÖLD ÖRDÖG.**

Vig némajáték, tánczokkal 1 felvonásban.

Személyek:

Amor	—	—	Hesz Josepha.
Haszonbérlő	—	—	Perrei.
Johanna, leánya	—	—	Kilányiné.
Lucifer, a zöld ördög	—	—	Tóth Samu.
Vadász	—	—	Perron.
Paraszt fiu	—	—	Hilberth Emma.

A némajátékban előforduló tánczok:

1. ADÉL KERINGŐ, Kilányiné által. 2. MAGÁNTÁNCZ, Hesz Josepha által. 3. BALLABILE, a tánczkar által. 4. HÁRMAS, Kilányiné, Hilberth Emma és Hesz Josepha által. 5. NEMET, Hilberth Emma, Kilányiné, és Kovács Luiza által.

A némajáték előtt:

TÁNCZEGYVELEG.

1 szakaszban.

1. MAGYAR HÁRMAS, Hilberth Emma, Kovács Luiza és Tóth Samu által. 2. KOMOLY HÁRMAS, szerzette Kilányi; előadja Erharth Kurz Antonia, Kilányiné és Kilányi. 3. STIRIAI, Hilberth Emma, Kovács Luiza és Perrei által.

Mindezt megelőzi, hetedszer:

ROBIN ORVOS.

Vigjáték 1 felv.

Személyek:

Garrick Dávid	—	—	Lendvai.
Jackson, kalmár	—	—	Szilágyi Sándor.
Mallam Arthur	—	—	Szigeti.
Mari, Jackson leánya	—	—	Latkócziné.
Éva, öreg gondviselőné Jacksonnál	—	—	Miskolczy Julia.
Szolga	—	—	Pataki.

Történethely: Jackson háza Londonban.

Megjelenik e lap MINDEN ESTE. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. EGYES SZÁM ára 3 kr. pp.